

LUZERNE – praktische teelthandleiding

Deze publicatie werd opgesteld met de medewerking van:



Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

V.U. Mia Demeulemeester, Inagro vzw, Ieperseweg 87, 8800 Roeselare

Laatst gewijzigd: 23/04/2015



BODEM

Best op zwaardere gronden (zandleem – klei), zandgrond kan indien pH_{KCl} boven 5,5.
Luzerne is gevoelig voor structuurschade of bodems met een ondiepe storende of ondoordringbare laag.
Natte percelen zijn niet geschikt voor inzaai van luzerne.
Zaai luzerne enkel op percelen waar de voorbije 4 jaar geen luzerne heeft gestaan.

ZAAITIJDS TIP

Voorjaar: een opgewarmde bodem is nodig voor een snelle opkomst. Dit kan vanaf 15 maart onder zeer gunstige bodemomstandigheden, meestal pas vanaf april.

Najaar: vóór 1 september

Bij voorjaarszaai is de onkruiddruk groter dan in de nazomer en is de te verwachten droge stofopbrengst in het jaar van inzaai zeer wisselvallig en eerder beperkt.

ZAAIZAAD- HOEVEELHEID

25 kg/ha

Voor een betere bodembedekking en onkruidonderdrukking (vooral op de kopeinden) kan gecombineerd worden met 3 kg/ha witte klaver. Voor een snellere bodembedekking na zaai en een hogere opbrengst bij de eerste oogst kan vollevelds gecombineerd worden met 5 kg/ha alexandrijnse klaver.

Er staan geen luzernerassen op de Belgische of Nederlandse rassenlijst. Veel rassen die in België in de handel zijn, staan ingeschreven in de Franse of Duitse rassenlijst. Informatie over de rassen op de Franse rassenlijst is terug te vinden via <http://herbe-book.org/especies.php>.

ENTEN VAN ZADEN

Op percelen waar lang geen luzerne gestaan heeft is het aangeraden om de luzernezaden te **enten met de specifieke *Rhizobium Meliloti* bacteriën**. Het zijn deze bacteriën die wortelknobbeltjes vormen aan de luzernewortels, de stikstof uit de lucht kunnen vastleggen (fixeren) en doorgeven aan de luzerneplanten. Opgelet de rhizobiumbacteriën op luzerne verschillen van deze van klaver.

Sommige zaden worden geleverd als geënt zaad. In andere gevallen kan de entstof worden meegeleverd met het zaaizaad. Vraag hiernaar bij uw zaadleverancier.

Wanneer u de zaden zelf ent dient dit kort (enkele uren) voor de zaai te gebeuren. De geënte zaden moeten steeds fris en afgeschermd van de zon worden bewaard.

Het enten gebeurt op de volgende wijze:

- zaden lichtjes bevochtigen
 - entstof met bacteriecultuur toevoegen
 - goed mengen (bv. met betonmolen)
 - kalk toevoegen om de zaden terug droog te maken
-

HOE ZAAIEN?	In een fijn en effen zaaibed zaaien op een diepte van 0,5 – 1 cm en een zo klein mogelijke rijenafstand (8-15 cm). Breedwerpig zaaien kan ook, onder droge omstandigheden is het resultaat minder goed. Aanrollen na zaaien.
BEMESTING	<p>Jaarlijkse bemesting met kali tussen 120 – 400 kg K₂O/ha, afhankelijk van de bodemvoorraad en de verwachte opbrengst.</p> <p>Luzerne is een vlinderbloemige en heeft geen extra stikstof nodig. Bij inzaai kan een startbemesting met 30 kg N/ha nuttig zijn als er weinig of geen stikstof vanuit de bodem beschikbaar is.</p> <p>Injecteren van mengmest in het voorjaar en na de eerste of tweede snede is mogelijk als de omstandigheden voor het berijden van de stoppel ideaal zijn en geen rijshade wordt verwacht. Luzerne is hieraan gevoelig en kan in de rijsporen geheel verdwijnen. Men zal bij voorkeur de mengmest bij gewassen toepassen die de stikstof uit mengmest goed weten te benutten. Mengmest op luzerne is een middel om te bemesten met potas (K₂O) en fosfor (P₂O₅).</p> <p>MAP 5 laat toe om mengmest toe te dienen a rato van 120 N/ha op zand en 125 N/ha op niet zand. Ten minste als de toegelaten P-bemesting op basis van de P-beschikbaarheidsklasse de mengmestdosering niet beperkt (klasse I, II, III, IV resp. 85, 65, 55 en 45 kg P₂O₅/ha).</p>
ONKRUID-BEHEERSING	<p>Mechanische onkruidbeheersing kan door een combinatie van maatregelen, nl. aanleggen van een vals zaaibed, zaaien onder dekrucht van erwten en een vroege eerste maaibeurt.</p> <p>Chemische onkruidbestrijding CORUM 1,25 l/ha + DASH 0,625 l/ha (additief) in 2-9 bladstadium. Werkzame stof: 480 g/l bentazon + 22,4 g/l imazamox. BUTRESS 4,5 l/ha in 2-4 bladstadium. Werkzame stof: 2,4-DB 400 g/l.</p>
OOGST	<p>Luzerne wordt in snede 1 en 2 gemaaid wanneer de groene bloemknoppen zijn gevormd. Bij snede 3 en 4 maait men iets later - begin bloei - zodat de plant meer reservevoedsel heeft opgeslagen wat de langleeftbaarheid ten goede komt.</p> <p>Om bladverlies te vermijden wordt best gemaaid met een maaier-kneuzer. Op die manier dient er niet geschud te worden. Oprapen en hakselen bij een DS-gehalte van 35-40%.</p> <p>De minimum maaihoogte bedraagt 6-7 cm om jonge uitlopers niet te beschadigen.</p>
OPBRENGST	Luzerne kan 3 tot 4 jaar blijven aanliggen en levert 4 sneden op met een jaarproductie van 11 tot 16 ton DS/ha .

VOEDERWAARDE Voederwaarde luzerne op basis van 5-jarig gemiddelde (BLGG Agroxpertus) CVB 2012

g/kg DS	DS%	RAS	RC	RE	DVE	OEB	VEM	VEVI
Graskuil	45,5	114	249	172	72	28	888	913
Luzernekuil	51,2	129	292	186	46	62	703	653
Luzernehooi	85.1	103	322	177	71	34	648	605

In ILVO- proeven werd de voederwaarde van luzerne bepaald op het verse gewas, geoogst direct na maaien: hierbij was tussen luzerne en gras het verschil in RE% en OEB groter en het verschil in VEM en DVE kleiner.

Het is sterk aan te bevelen om **kuiladditieven** toe te voegen aan een luzernekuil **als het DS-gehalte < 35%** is. Dit is nog meer het geval dan bij gras omdat de verhouding suiker/eiwit lager is bij luzerne dan bij gras. Als het DS% > 35% is, is het gebruik van een kuiladditief niet noodzakelijk.

Door het verder voordrogen van luzerne neemt het DVE-gehalte toe alsook de veldverliezen. Bij luzernehooi is de DVE-waarde vergelijkbaar met een goede graskuil.

Luzerne kan na voordrogen in balen geperst en gewikkeld worden. Hierbij moeten enkele extra lagen plastic rond de balen gewikkeld worden opdat de harde stengels de folie niet zouden doorprikken.

MEER INFO

www.lcvvzw.be/publicaties :

Mogelijkheden van klaver en luzerne in de moderne veehouderij, 2004.

De N-bemesting van klaver en luzerne, al dan niet gemengd met raaigrassen, 2008.

CONTACT

Alex De Vlieghe, ILVO Eenheid Plant, alex.devlieghe@ilvo.vlaanderen.be, 09 272 26 95

Annelies Beeckman, Inagro afdeling Biologische Productie, annelies.beeckman@inagro.be, 051 27 32 51